

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Osastopäällikkö Tuula Packalen
Erätalousneuvos Eija Kirjavainen
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

LAUSUNTO 12.3.2025
VN/36093/2024

SUOMEN LAMMASYHDISTYS RY
Toiminnanjohtaja Marjo Simpanen
Ahmoontie 26
03400 VIHTI
marjo.simpanen@lammasyhdistys.fi
p. 0449737000

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta, VN/36093/2024

Suomen Lammasyhdistys ry haluaa jättää asiaa koskien oman lausuntonsa. Kannassamme yhdyimme Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n lausunnossa esitettyihin näkemyksiin ja toteamme seuraavaa:

Suurpetokanta, erityisesti susikanta, on Suomessa lammastalouden näkökulmasta kestäättömällä tasolla. Lammastalous on susivahingoista eniten kärsivä maatalouden tuotantosuunta. Sudet tappavat vuosittain satoja lampaita (2022: 512 kpl, 2023: 507 kpl, 2024: 406 kpl), ja uhkaavat koko elinkeinon tulevaisuutta; ei ainoastaan taloudellisilla, vaan myös henkisillä ja eläinten jalostustyön menettämiseen liittyvillä vahingoilla.

Suomen susikanta on Länsi-Suomessa viisinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Tämä tarkoittaa erityisesti Varsinais-Suomea ja Satakuntaa – alueita, joilla on myös eniten lampaita ja lammastiloja Suomessa. Ongelma kuitenkin koskee koko maata, ja on selvää, että tilanne on lammastalouden näkökulmasta kohtuuton ja kestävätkö.

Susien torjumiseksi lammastiloille tarjotaan mm. petoaitojen rakentamista, ja valtio kustantaa petoaitatarvikkeet useimmissa tapauksissa. Aitojen pystytys, hoito ja kunnossapito vaativat kuitenkin paljon työtä, mikä lisää kustannuksia muutenkin kuormitetulla alalla. Lisäksi on huomattava, että susiainat eivät estä kaikkia susivahinkoja. On olemassa useita esimerkkejä tapauksista, joissa sudet ovat kaivautuneet petoaidan ali tai hypänneet sen yli. Muut ehdotetut keinot, mm. laumanvartijakoirat, asettavat nekin uusia vaatimuksia tiloille ja lisäävät kustannuksia sekä työtä. Laumanvartijakoirat eivät myöskään sovellu kuin osalle tiloista tuotanto-olosuhteista johtuen. Tehokkain keino susien karkottamiseen on ihmisarkuuden lisääminen, ja tämä toteutuu vuosittaisen kannanhoidollisen metsästyksen kautta.

Suomen Lammasyhdistyksen marraskuussa 2024 julkaiseman hätätilajulistuksen mukaan lammastalous on vakavassa ahdingossa. Karitsanlihan tuotanto on laskenut viidessä vuodessa n. 30 prosenttia, ja omavaraisuusaste on vajonnut 60 prosentista 45 prosenttiin. Vuonna 2024 teurastettiin vain 38 000 karitsaa, mikä on 3000 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Huippuvuonna 2018 teurastettiin 52 000 karitsaa. Teurasäärien lasku ajoittuu susikannan lisääntymisen yhteyteen, ja vaikka korrelaatio ei

välttämättä ole aivan suora, on susien ja niiden aiheuttamien ongelmien määrän lisääntymisellä epäilemättä ollut merkitystä negatiiviseen kehitykseen.

Teurasmäärien lasku ei ole ongelma ainoastaan lammastiloille, vaan myös pienteurastamoille, joille lampaiden teurastus muodostaa huomattavan osan liikevaihdosta. Mikäli teurasmäärien laskun takia pienteurastamoketju harvenee, se pidentää lammastilojen kuljetuksia teurastamoihin entisestään, mikä lisää kustannuksia edelleen heikentäen lammastalouden kannattavuutta ja kiinnostavuutta tuotantosuuntana. Jo nyt jotkut pienteurastamot ovat laajentaneet toimintaansa esim. riistan käsittelyyn yrittäessään kompensoida laskevia lampaiden ja karitsojen teurasmääriä.

Lisääntyneen susikannan aiheuttamat vahingot ja vahinkojen kasvanut riski suuressa osassa Suomea vaikeuttavat perinnebiotooppien hoitoa ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa. Suomi on CAP-sopimuksessa sitoutunut luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon ja turvaamiseen. Tällä hetkellä näyttää siltä, että Suomi ei tule saavuttamaan viimeisimmässä sopimuksessa asettamiaan hehtaarimääräisiä tavoitteita luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisessä. Susipaine vaikuttaa osaltaan tähän asiaan, koska biotooppi- ja monimuotoisuusalueet voivat sijaita esim. syrjemällä, rantojen läheisyydessä, julkisilla alueilla tai hankalien matkojen päässä, jolloin lampaiden suojaaminen esim. petoaitojen tai laumanvartijakoirien avulla on käytännössä mahdotonta. Myöskään merenrannoilla sijaitseville biotoopeille ei ole mahdollista rakentaa petoaitaa merenpinnan vaihteluiden takia.

Suomen Lammasyhdistys ei vaadi susien hävittämistä Suomesta, vaan peräänkuuluttaa keinoja puolustaa ja turvata elinkeinomme jatkuvuus. Tämän takaamiseksi on pidettävä huoli, että suden suotuisan suojelutason vähimmäismäärän määrittelyperusteet on päätettävä eduskunnassa siten, että niissä huomioidaan sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat erityisen painokkaasti. Vain näin voidaan kattavasti ottaa huomioon kansalaisten tuntema huoli, maaseutuelinkeinojen jatkuvuus ja metsästyksen turvaaminen suojelusta keskusteltaessa. Kuten MTK lausunnossaan muistuttaa, suurpetopolitiikka on koettava hyväksyttävänä ja kansalaisten on voitava luottaa asiasta vastaaviin hallinnon toimijoihin.

Suomen Lammasyhdistys yhtyy MTK:n lausuntoon kokonaisuudessaan, ja erityisesti seuraavia seikkoja korostaen:

- SLY katsoo, että maa- ja metsätalousministeriön lähtökohta asetuksessa on riittämätön, koska ehdotetut muutokset koskisivat vain metsästyslain 41§ poikkeuslupaharkintaa, vaikka tavoitteena pitäisi olla kannanhoidollisen metsästyksen salliminen.
- SLY katsoo, että susikannan sääntelylle ja vähimmäismäärälle on oltava oma pykälänsä metsästyslaissa, kuten MTK toteaa lausunnossaan.
- SLY kannattaa MTK:n ehdotusta, jonka mukaan Bernin sopimuksen 2 artiklan periaatteellisten lähtökohtien mukaisesti metsästyslakiin tehdään erillinen pykälä, jota ei käytetä vain poikkeuslupaharkintaan, vaan koko järjestelmään.
- SLY kannattaa suotuisan suojelutason vähimmäismäärän määrittelyn perusteita lisättäväksi erilliseen pykälään metsästyslaissa.